

Izhaja razen nedelj in praznikov
venk dan opoldne.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani,
Frančiškanska ulica št. 6, 1. nadst.,
Učiteljska tiskarna.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Reklamacije
za list so poštne proste.

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke

Naročnina po pošti z dostavljanjem
na dom za celo leto K 30.—, za pol
leta K 15.—, za četrt leta K 7,50, za
mesec K 2,50. Za Nemčijo celo leto
K 33,60, za ostalo tujino in Ameriko
K 42.—. Posamezne številke po 10 v.

Inserati: Enostopna peti vrstica 30 v;
pogojem prostor 50 v; razglaš in po-
slano vrstica po 60 v; večkratni ob-
javi po dogovoru primeren popust.

Štev. 57.

V Ljubljani, sobota dne 9. marca 1918.

Leto II.

Boljševiki in socialna demokracija.

Ljening in ruski boljševiki so se brezpogojno
pokorili nemški imperialističnim zahtevam.
V brzotrajni nemški diplomaciji utemeljujejo
svojo pokoritev: »Ker delavski razred ni po-
kazal v tem groznem trenutku odločnosti in
lastne moči, da bi zadržal zločinski roko last-
nega militarizma, nam ni ostalo drugega, nego
sprejeti pogoje nemškega imperializma, dokler
ga evropska revolucija ne izmeni. S temi be-
sedami so opravičili boljševiki dejanski svoj
poraz, poraz Rusije.

In vendar ruska revolucija ostane poleg
francoske leta 1789. velika plamenica svobode
in napredka! Imeni Ljening in Trocki besta, naj
bo izid revolucije in velike svetovne vojne
tak ali inak, slavni v zgodovini človeštva. De-
lavstvo se bo z zavestjo spominjalo velikega
gibanja, kajti po ruski revoluciji priti so-
cialna svoboda tako, kakor je francoska revo-
lucija kljub Napoleonovi reakciji, kljub sveti
alijanci prinesla evropskim narodom meščan-
sko svobodo in parlament.

Revolucija je sociološki pojav. Bistvo
revolucije in nje smoter je, razrušiti stare in
nerabne forme človeške družbe. Kjer je člo-
veška družba vključena in se zavira njena
rast, tam morajo družabne sile zlomiti oklep,
zdrobiti staro formo, da izpodraste že priče-
to prenovljeno socialno življenje, ali pa da na
zrušeninah zakliče docela novo življenje. Dru-
ge sociološke naloge ne more imeti ruska re-
volucija. Razbila je carizem, vrgla je ob tla
vso gnolbo ruskega meščanstva in ortodoksne
cerkve. Izvršila je svojo zgodovinsko nalogo,
razsula stare forme ruske države, da se zasnu-
je na ruskih tleh novo življenje ruskega de-
lavca in ruskega kmeta. Če tudi pride zopet
reakcija, novo življenje pronicke zopet na dan,
sprva kakor teloh skozi snežno zimsko odejo,
končno kot bujno silje obsejane nave.

Posel revolucije ni graditi držav, zgo-
dovina nam tega nikjer ne kaže. Kjer je ljudstvo
s svojo organizacijo ustvarilo nove forme go-
spodarstva in prava, tam stopijo, ko zmaga re-
volucija in razbije stare forme, te nove na dan.
Krepka nova država nakrat izpodraste. Kjer pa
zasušeno ljudstvo ni moglo pripraviti novih
form in je revolucija razbila stare, kakor se je
zgodilo na Ruskem, tam nastopi razsulo. Me-
ščanstvo je bilo gnolno kakor carizem sam,
ustvarilo ni bilo ničesar. Ko je revolucija raz-
bila carizem in meščanstvo, je ostala ruska
država brez uprave, brez gospodarstva.
Ustvariti bi treba na Ruskem šele novo podla-
go državne in družabne uprave iz socialnega
sestava delavstva in kmetstva samega. Naloga
dolgi desetletji, cilji, ki se dajo doseči le v
nepretrganem miru in složnem delu celega na-
roda! Ako bo ruska inteligenca razumela so-
cialne potrebe ruskega kmeta in ruskega de-
lavca, se dvigne krepko velika Rusija, obenem
zgodovinske države, prostovoljno organizi-
rane samovoljne družbe, pričakovane socia-
listične države blaginje! Podlaga novi državi
bodo milijonske mase ruskega kmeta, ruskega
delavca, Ruski kmet je bil brez zemlje, lačen
na lastni grudi, trumoma so hiteli njegovi si-
novi v mesta in tvmiške kraje za hlebom, ka-
rovega sta mu doma odjedala car in dvorjan.
Bogastva ruske zemlje so izkoriščali podjet-
niki tujih narodov, v podjetjih, največjih v Ev-
ropi. Ruska revolucija je razbila to moč tujega
kapitla, moč ruskega veleposestnika, danes
gre zato, ali bo ruska inteligenca v stanju orga-
nizirati delavca in kmeta tako, da prevzame
delavstvo obrat kapitalističnih podjetij, kmet
izkoristi svojo zemljo potem kmetičkih zadrug.
V bistvu in značaju ruskega naroda je strem-
ljenje po združnem delu. Iz te prirodne moči
se muji zgodovinski trenutek ruskega razum-
ništva. Ali ruski duhovnik in ruski posvetni ra-
zumnik ljubi svoje ljudstvo toliko, da posveti
moči svojega uma in svojega srca skupnemu
zdrudnemu kolektivističnemu delu?

Ako so sklenili boljševiki brezpogojen mir,
ako so veliko Rusijo podvrgli volji nemškega
imperializma, so hoteli rešiti ruskega kmeta,
ruskega delavca plod socialne revolucije. Iz
miru mora izrasti nova in močna socialistična
Rusija.

Kam so nas zavedli boljševiki, jadikujejo
češki in slovenski meščani! Poraz boljševikov
in Rusije je poraz revolucionarizma, poraz so-
cialne demokracije, obenem poraz slovanstva!
No, nečesa ne vidijo češki in slovenski me-
ščani. Boljševiki imajo svoje ime, odkar so se
organizirali kot revolucionarna delavska so-
cialistična stranka. Vsa njih organizacija je
osredotočena na revolucionarno taktiko, na iz-
raz volje in dejanja k enemu cilju, t. j. razbiti
rusko absolutistično državo. V tej obliki se
boljševiki ločijo od manjševikov ter od angle-
ških in nemških delavskih organizacij. Boljše-
viki niso mogli in ker so razumeli zgodovinski
svoj položaj, tudi niso hoteli drugega, nego iz-
vesti revolucijo, t. j. razbiti staro formo države
in s tem odstraniti zapreko tvoritve nove. Ni
bila njih napaka, da so v svojem idealizmu bili
prepričani, da jih bodo razumeli delavci vse
Evrope, da jim sledi z dejanji in v ciljih. S
trenutkom, ko bi bili uvideli okrepčenost nem-
škega, nekdanj revolucionarnega socializma, bi
bili morali tudi sami izpustiti izpred oči cilj, za-

radi katerega je bila njih eksistenca opra-
vičena.

Kakor je bila gnola ruska uprava in rusko
gospodarstvo, tako car in voditelji buržvazije
niso uvideli za revolucije leta 1905., da je treba
delavsko gibanje uvesti v forme zapadnoevro-
pejskega strokovništva in združništva. Na-
sprotno, ruski absolutizem je prepovedal go-
spodarsko organizacijo delavstvu in silil istega
v tajne revolucionarne organizacije. Tako je
moralo priti leta 1917. do tega, da so te pod-
zemne sile privrele na svetlo, ko je zastalo vse
gospodarsko in socialno življenje države. Dru-
ga se nam kaže socialna demokracija zapadno-
evropska in avstrijska. Tu se je organiziral de-
lavci izključno strokovno-združno. Tam je
bil delavec sposoben, da je porušil staro formo
nasilne države, tu, pridobiti si ugodnejši gospo-
darski položaj, učiti se po svojih delavskih za-
vodih gospodarske in državne uprave. Ako bi
bila Rusija vrgla po nemškem in angleškem
zgledu velikomilijonsko organizacijo delav-
stva, stopila bi po razbiti stari obliki države ta
nova oblika delavske uprave, svobodno in mo-
gočno na dan. Različni cilji, različna taktika so
vodili ruski in nemški socializem, različen je
moral biti uspeh.

Zmagala je na Ruskem revolucija in vrgla
absolutizem, razsula pa je tudi državo. Na
zapadu pa še vlada militarizem!

Pruske zmage in ruski porazi kažejo in-
ternacionalnemu proletariatu taktiko za bo-
dočnost, ki mora biti dvojnaka: Taktika gospo-
darskega razrednega boja v strokovnih in za-
družnih organizacijah. Te naj obsegajo milijone
vsega proizvajajočega delavstva, te naj ga uče
nove socialne uprave. Taktika političnega re-
volucionarnega boja po idejah Karla Marxa in
njegove internacionale. Le ta bodo ognjeviti
duhovi delavskih voditeljev pripravljati dati
vse svoje moči boju za osvoboditev delavstva,
tam bodo dajali vodilne politične ideje, prosti
vsakdanjega gospodarskega dela in organiza-
torične skrbi, tudi strokovno-združnemu de-
lavstvu. Ko se združita oba principa političnega
in gospodarskega revolucionarnega razredne-
ga boja, le takrat se poruši stara forma in stopi
obenem nova oblika življenja na dan.

Dr. H. Tuma.

Komunistični manifest.

Minilo je 70 let te dni, odkar je izšel v tisku
izpod peres dveh veleduhov, Karla Marksa
in Friderika Engelsa, manifest komun-
stov, ki je bil izšel takoj v angleščini, franco-
ščini, nemščini, danščini in poljščini. Skoro 50
let je bil ta manifest na indeksu prepovedanih
spisov in bil zapisan v črni knjigi politične po-
litije. Danes je Komunistični manifest
najbolj razširjeno delo vse socialistične litera-
ture, je skupen program, ki so si ga iz-
volili prostovoljno milijoni in milijoni delavcev
v svojem velikem boju za osvoboditev delavstva.
Tudi slovenska socialistična literatura se po-
naša s tem delom v krasnem prevodu. (Glej:
Knjižnica časopisa »Naprej« — IV. zvezek
»Komunistični manifest«. Cena 40 vin.)

Komunistični manifest je danes prav
tako važen kot takrat, ko je izšel. Pisatelja
sta pač bila moža, ki sta razumela temelje ka-
pitalistične družbe že tedaj, ko se je ta še le
ustvarjala — in sta znala to tudi mojstersko
povedati.

London je tvoril leta 1848. ne le središče
beguncev iz osrednjih držav, ampak tudi raz-
vito središče svetovne trgovine in moderne
kapitalistične tovarniške produkcije. Delavci
in inteligenti, ki so pribežali v London, so usta-
novili tam društvo Zveza komunistov,
ki je izdalo za svoje članke legitimacije, na ka-
terih je bilo v dvajsetih jezikih hatiskano, da
so vsi ljudje bratje med seboj. Pravi shod
Zveze komunistov se je vršil v poletju leta
1847., drugi pa na zimo tistega leta. Namen
Zveze je bil: premagati buržvazijo, uvesti
diktaturo proletariata, odpraviti stare človeške
družbe, ki temelji na razliki razredov in usta-
novitev nove družbe brez razredov in brez
zasebne lastnine. Zveza je imela svoj redni
zbor vsake tri mesece: na zboru so poročali o
stanju celega gibanja. Na drugem zboru, ki se
je vršil v novembru in decembru 1847. v Lon-
donu, je bil glavni predmet dnevnega reda:
določitev zveznih načel in njih razširjenje
v manifestom. Načela, ki sta jih v kratkem go-
voru obrazilila K. Marks in F. Engels, so bila
od zastopnikov angleških, francoskih, nemških
in švicarskih delavcev odobrena. Deset dni so
trajale razprave: ko so vse temeljito pre-
motrili, so naročili soglasno, da Marx in En-
gels izdelata primeren manifest za javnost.

Karl Marks, ki je živel, predno je prišel
v London, kot izgnanec iz Nemčije v Bruselj
in Parizu, se je bil seznanil z vso socialistično
francosko literaturo in je rezultate svojega
raziskavanja objavil prav v onem času, ko so
v Parizu odstavili vladarsko rodevino Orleans-
cev in proglasili republiko — bilo je to v febru-
ariju leta 1848 —, kar je izzvalo po celi Evropi
veliko gibanje za svobodo. Marks se ni ogra-
val za izvedbo kakšnega utopističnega sistema,
ampak za to, da omogoči delavstvu udeležbo
pri prevratu družbe. Zahteve tedanjega delav-
stva je podal tako mojstersko, tako poljudno in
tako prepričljivo, da je zavedno delavstvo,
ne da bi ugovarjalo, priznalo njegov nauk in
program.

Najbolj so uplivala na množice končne be-
sedne manifesti:

»Komunisti zaničujejo vsako prikrivanje
svojih nazorov in namer. Odkrito izjavljajo, da
se dajo njih cilji doseči le po nasilnem prevratu
vsega dosedanjega družabnega reda. Naj tre-
pečejo vladajoči razredi pred komunistično
revolucijo. Proletarci izgube v njej le svoje
verige. Pridobe pa si z njo svet. Proletarci
vseh dežel, združite se!»

Politični pregled.

— Poročanje našega korespondenčnega urada. Na
četrtku so poslanske zbornice je češki socialni de-
mokrat Tovar kritiziral poročanje avstrijskega kores-
pondenčnega urada. Zlasti je opozarjal na poročilo tega
urada o zadnji konferenci aliranih socialistov v Lon-
donu. Korespondenčni urad je bil pač poročal, da se je
izrekla konferenca za obstoj Avstro-Ogrske, ni pa po-
ročal o drugem sklepu konference, ki smo jo izvedli iz
nevtralnega časopisa, ki zahteva, da se naj smatra
vprašanje samostojnosti avstrijsko-ogrskih narodov za
mednarodno vprašanje. S tem sklepom se je postavila
londonska konferenca na temelj spomenice, ki jo je
bila izročila češko-slovenska socialna demokratična
stranka stockholmski konferenci.

— Glasovanje nemških socialistov za proračun v
sodbi strankinega časopisa. Sklep, kluba nemških soci-
alistov glede glasovanja za proračun, ni sprejelo stran-
kino časopisje z zadovoljstvom. »Volksrecht« iz
Ustja dvomi, da bi bila vlada pripravljena odgoditi
parlament, če bi bil proračun odklonjen. Sodr. Adler
je rekel v svojem zadnjem govoru, da se lahko glasu-
je za štirimesečni provizorični proračun, ali države ni
mogoče voditi dalje s silo štirimesečnih proračunov. A
že zaradi tega, nadaljuje omenjeni list, je glasovanje
neopravičeno, ker spravi vlado iz zadrege za nadalje
štiri mesece, in bo spet zavlačevala rešitev notranjih
porečnih problemov — in to po naši krivdi. Odobritev
§ 1. proračuna je sama formalnost, pravi klubova izja-
va. Ali s tem se da vladi pooblastilo, da lahko po-
bira davke, katere smo smatrali socialni demokratije za
neopravičene z bzirom na razmere, v katerih se nahaja
delovno ljudstvo. Pobiranje teh davkov in odobrenje
istih se ne upraviči niti z dolgo izjavo, objavljeno v
»Arbeiter Zeitung«, ker smatra »velik del delavstva to
za zaupnico sedanjemu vladu, kateri se da s tem tudi za
bodočnost obljuba. Če smo prezrili tudi le enkrat staro
tradicijo, vendar se bo dalo to težko popraviti. To nas
učijo politika socialistične večine v rajhu in v entitnih
državah. Na vsak način bo moral odgovorjati parla-
mentaren klub strankinemu zboru. — Berlinski »Vor-
wärts« obsoja sklep tako: Socialistični poslanci v Av-
striji, so se navadili, da imajo ob jasni situaciji zelo
domljivo stališče. Oni odklanjajo vojne kredite, a z
glasovanjem § 1. izrekajo zaupanje tisti vladi, ki je za
vojno odgovorna. Opravičevanje tega glasovanja ne
drži. S tem glasovanjem se da moč vladi,
da zavlačuje rešitev državne krize, kakor tudi no-
tranih problemov. V enakem zmislu piše »Leipziger
Volkszeitung« »Dielnyk« piše, da za to glaso-
vanje niso dobili nemški socialisti nobene politične
koncesije ne na zunan ne na znotraj. Obratno se je po
tem sklepu vršil pohod v Ukrajino. »Pravo Lidu« pravi,
da so s tem sklepom nemški socialistični poslanci
samo sankcionirali vladno politiko železne roke proti
nemškemu narodu.

— Iz proračunskega odseka. Proračunski odsek
poslanske zbornice je odobrila vladno predlogo glede

zvišanja kongruje za katoliško in v Dalmaciji delujočo
pravoslavno duhovščino. Za poročevalca je izvoljen
poslanec baron Fuchs.

— Mirovne pogodbe brez pritrdila parlamenta. Na
zadnji seji poslanske zbornice so poslanci Abram, Se-
ver, Forstner in tovariši vložili interpelacijo na vlado,
je-li volja, da mirovno pogodbo z Rusijo in Ukrajino
pred ratifikacijo predloži državnemu zboru v odobre-
nje. Interpelanti izjavljajo, da mora drž. zbor vztrajati
na svoji zahtevi glede predložitve mirovnih pogodb,
ker se je Rusiji usilil nasilen mir, ki je v protislovju
z opetovanimi izjavami avstro-ogrške vlade, da
stremi monarhija po miru na podlagi sporazuma.

— Kako je v anektirani Litvi. »Napredok«, list poli-
ske socialne demokracije, piše: »Krušni obrok po Litvi
znaša 10 gramov na dan in glavo. Kruh naj bi bil iz
moke, po kateri pa konsumente bolelovalo. Na mesni
trg ni dovoljeno ničesar prinašati, in če kdo kaj pri-
nese, zapleni nemško vojaštvo vse. Istočasno pošiljajo
nemški vojniki zivil vsake vrste na stotine kilogramov
v Nemčijo. Rekvirirajo vse, tudi mlade fante. Razpelo-
ženje nemških uradnikov proti prebivalstvu je enako
kakor članov »Ostmarkenvereina«. Vsako javno giba-
nje se potlači. Litva naj postane »Neupreussen«, se obče
bahajo. Če se kdo priznava za Poljaka, mu nalože do
10.000 mark globe. Izdajanje listov je navadno prepo-
vedano, celo obnovevitev hranilnih zadrug se nam čisto
onemogoči. Izšel je ukaz, da mora občinstvo nemške
oficirije pozdravljati naprej. Grof Horzberg je ljudem po
ulici, ki niso izpolnjevali tega ukaza, s palico zbijal
šapke z glave. Občinstvu, ki se je sprehajalo po mest-
nem tlaku, se je ukazalo, da se morajo izogibati ofi-
cirjem, vsled česar naše gospodične rajše hodijo po
sredi ceste. Pač nova kulturna doba ob Nemškem
morju!»

— Mir z Rumunijo. Četverozeza je ugodila želji
rumunske vlade, da se prične mirovna pogajanja med
njo in Rumunijo. Zastopniki obeh strank so se bili se-
vorili o mirovnih pogojih. Pogoji so bili enako trdni,
stali v Bufteti k pogajanjem in se v splošnem pogo-
kakor za Rusijo. Mir s kraljevino je pravi aneksioni-
stični mir. Glavni udarec za Rumunijo je, da mora od-
stopiti Dobrudžo in z njo edino večje pristanišče. Poleg
tega se uvede poprava meje na rumunsko-ogrski meji,
dalje je morala dovoliti Rumunija prost pohod avstrijs-
ko-nemških vojaških transportov skozi deželo in gos-
podarske koncesije, kar se bo pa še v posebnih po-
gajanjih podrobneje ugotovilo. Za monarhijo prinaša ta
definitivni mir na vzhodu predvsem razbremenitev
vzhodnega dela armade in pa v doglednem času gospo-
darske koristi. Ukrajina se nahaja še v večjem delu
v oblasti boljševiške revolucionarne stranke, ki jo
bodo skušale centralne države odsloviti iz dežele. V ta
namen bo morala z vsemi svojimi sredstvi sodelovati
v Besarabiji tudi podjarmljena Rumunija. Leta 1812. je
odtrgala Rumunija Besarabijo od Moldavije, in jo pri-
klopila kot rusko provinco k sebi. Toda patriška po-
godba iz l. 1856. je prisilila Rusijo, da je vrnila Besa-
rabijo Rumuniji, a že berlinski kongres leta 1878. jo je
izročil zopet Rusiji. V odškodnino pa je dobila takrat
Rumunija Dobrudžo, ki je ostala odslej neprestano v
njeni lasti. Pod rumunsko upravo je dobila Dobrudža
večji pomen, posebno ko so napravili Rumunci tam za
znatnimi stroški pristanišče Konstanco, preko katerega
je zvažala žito in petrolej. Prebivalstvo Dobrudže je
po večini bulgarsko, tatarsko in čerkesko, danes pa
obljudeno tudi z Rumuni, ki jih je naselila tam rumun-
ska uprava. L. 1913 se je povečala Dobrudža na
stroške Bulgarije, ki je morala, pa drugi balkanski vojn-
ni, odstopiti Rumuniji Silistrio. Sedaj pa Rumunija od-
stopa vso Dobrudžo zopet Bulgariji. Prisiljena je odsto-
piti vso Dobrudžo, ki ji jo je priznal l. 1878. berlinski
kongres in l. 1913 odstopila Bulgariji. Z njo izgubi
edino pomembnejše pristanišče in 300.000 prebivalcev.
Dohod od morja ji bo otežkočen, kar ji bo v največjo
škodo. Če je to v interesu bodočega miru v Evropi,
pa je vprašanje bodočnosti.

— Hendersonovi mirovni cilji. Henderson je govoril
na shodu v Easthamu, kjer je izjavil, da je bil v av-
gustu 1914 z drugimi vred v težavnem položaju, ker
je sovražil vojno. Zdelo se mu je pa, da je mir Evrope
tako dolgo trajno ogrožen, dokler ni uničen pruski mi-
litarizem. Iz prepričanja, da se bojujejo aliranci za
pravo in pravičnost, a ne za imperialistične cilje, je
stori vse, kar je bilo v njegovih močeh, da zatre kri-
vico in da mašuje pravico narodov. Henderson je iz-
razil mnenje, naj bi naznanili sedaj iznova svoje vojne
cilje v soglasju z visokimi ideali, vsled katerih so šli
v vojno. Intresi človeštva zahtevajo kategorično, naj
traja vojna le toliko časa, kolikor ga je potreba, da se
zavaruje svetovni mir. Politika spravljivosti pa ne po-
menja, da bi bili pripravljene, kapitulirati pred sovra-
žnikom. Ne pomenja skrapnega miru ali miru za vsako
ceno, tudi tega ne pomeni, da bi bili pripravljene od-
pustiti sovražniku njegove brutalnosti. Ne pomenja, da
bi bili pripravljene pustiti Nemčijo v vsej njeni moči,
v neoslabljeni moči, da še dalje prinaša zlo. To,
kar namrava politika spravljivosti, je, da uniči mili-
tarizem povsod, stremi po častnem, očistemu miru na
temelju mednarodne pravičnosti in po tem, da mora
izpolniti sovražnik neobhodno potrebne politične in vo-
jaške pogoje, ki bi napravili tak mir za trajen. Hen-
derson je našel nekatere teh pogojev v soglasju s
spomenico v mirovnih ciljih zadnje konference enten-
tinih socialistov in je ostro napadel vlado Avstro-Ogrske
in Nemčije, ki ovirajo, da bi se dosegli ti cilji. Nemški
militarizem, ki nalaga demokratičnim ententnim deže-
lam težko breme oboroževanja in vojaške službene
dolžnosti, more premagati le notranja oslabelost, ki jo
vidi Henderson že v Nemčiji in Avstro-Ogrski. Le po-
tem je mogoč mir s sporazumenjem s pogoji, ki sogla-
šajo z vojnimi cilji, izraženimi na zadnji konferenci en-
tentnih socialistov v Londonu.

— Sedno postopanje proti urednikom lista »Vor-
wärts« ustavljeno. Kakor znano, se je bilo proti ured-
nikom socialno demokratičnega glasila »Vorwärts«
Frideriku Stampferju in Erihu Kuttnerju uvedlo sodno

postopanje zaradi veleizdaje povodom delavske stavke v Berlinu. Vrhovni državni pravdnik je sedaj sodno postopanje ustavil.

— **Položaj v Rusiji.** Kakor poroča Agence Havas iz Petrograda, so se ruski delegati za sklepanje miru dne 5. marca vrnili v Petrograd. Še isti večer so poročali centralnemu odboru sovjetov. Besedilo mirovne pogodbe se razglasi. Glasom zadnjih poročil so sovražnosti na celi fronti že ustavljene. Na severnem bojišču so se Nemci ustavili na črti Narva-Pskov-Vitebsk-Mohilov-Orša. Brzobjavka iz Helsingfors poroča, da so se Nemci izkrcali na Alandskih otokih. Prebivalstvo se vedno v velikih množinah zapuša Petrograd — večinom z vozovi in peš, ker železnica ni na razpolago.

— **Japonska akcija v Sibiriji.** Reuterjevemu uradu se poroča z merodajne strani, da je končnoveljavni sporazum glede intervencije Japonske v Sibiriji sedaj nanečeno osigurano, da pa je pričetek intervencije odložen dotlej, ko prispe poročilo angleškega poslanika, ki ima naročilo, da si preskrbi od japonske vlade popolno gotovost o naslednjih točkah: 1. Na katero daljavo sibirskeske železnice hoče Japonska raztegniti svoje vojaško varstvo in druge odredbe. 2. Je-li bo Kitajska Japonsko podpirala in v katerem obsegu.

— **Préd veliko ofenzivo na zapadu.** Iz vojnoporočevalskega stana se poroča: Predstoječe bitke na zapadu so bitke za odločitev vojne na vseh frontah. Njihov rezultat bo vplival tudi na dosedanje mirovne sklepe: potrdil jih bo, če zmaga Nemci, povzroči pa njih revizijo, če bi nemški uspeh za sovražnika ne bil odločilen. Vprašanje, s katerim se bavi sedaj cel svet, je, če je zmaga tako odločilnega pomena sploh mogoča. Zmage pri Gorlicah, Targuiju in pri Kobardu so bile zmage velikega operativnega pomena: zaželjene odločitve pa niso prinesle. Šele popolna desorganizacija ruske armade je končno zapečatila usodo ruske armade. Rumunija je bila vsled obkoljenja strateško premagana. Nemška zmaga na zapadu, ki bi imela le operativni uspeh, bi najbrže ne bila zadostna. Eden ali več težkih udarcev, ki bi gladko prebili ves trdnjavski pas na angleško-francoski fronti ter podali sigurnost, da se more zasledovati umikajočega se sovražnika do popolnega razpada, torej podjetja z veliko, trajno močjo, skratka operacije, ki zamorejo črpati moč iz znatnih rezerv, so neobhodno potrebne, če naj se uresniči velika odločitev bodisi neposredno, bodisi s porazom sedanjih močtev v Franciji in na Angleskem. Po teh za odločilno zmago potrebnih taktičnih, operativnih in tehničnih predpogojih se da presojati obseg in intenziteta pripravljalnih del. Odločilni boji na zapadu se ne smejo končati tako, kakor se je končala bitka pri Verdunu.

Dnevne beležke.

— **Sodruge in sodružice vabimo,** da se udeležite diskusijskega večera, ki se bo vršil danes ob pol 8. zvečer v društvenih prostorih, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadstropje. Na dnevnem redu diskusije so važna aktualna vprašanja. Ker se bodo diskusijski večeri nadaljevali vsako soboto, pvsimo sodruge in sodružice, da se teh večerov gotovo udeležijo.

— **C. kr. kmetijska družba v Ljubljani** nam sporoča, da se bo izdaja 4. številke „Kmetovalca“ zaradi pomanjkanja časniškega papirja za negotov čas zakasnila. Družbi je papir sicer zagotovljen in odposlan, a pošiljatev zaradi neugodnih transportnih razmer še ni dospel. Naročniki naj blagovolijo nekajkto potrpeti.

— **Krojaška zadruga v Ljubljani** ima za članice in članice in za okolice črtna in belega sukanca na razpolago, kakor tudi pavlo za ta obrt.

— **O, te kuharice!** Ne jezim se. Moja narava je sicer taka, da se vedno »čemereno držim«. Vprašujete me znanici, kaj sem tako zamišljen, a dobe odgovor na podobna vprašanja le redkokdaj. Zganem z rameni, pa si mislim svoje. Hladnokrven sem, ne, pravzaprav flegmatičen ali morda celo koleričen. Razburjen sem. A nikdar se ni pojavljala ta bolezen tako kakor sedaj. Toda ne čudite se! V meni tiči neka stvarica, ki ji pravijo želodec, ta sedaj v vojni tako nepotrebna stvar. Le pomislite! Imam malo družino. In naša mati nikoli ne pripravi obeda o pravem času! Niti ne vprašujem po vzroku, že mi začne sama pripovedovati: tam sem morala čakati, pa tam, pa tam; danes so karte, jutri so karte, pojutrišnjem tudi, petkrat sem že bila tam, pa je blaga zmanjkalo, so ga že prodali, po premojem moram, drv nimam, petrolej bodo dali in tako gre pol ure ali pa še dalje vsak dan. Želodec pa kruli. Jezi me, toda najmanjšega izraza jeze ne pokažem. In končno pogleda žena v pisnik, pokima in pravi, bo že. Na ulici že več ne poznam žene. Kadar je doma slučajno se spomnim, da sva se nekdanj poročila. Ko mi postavi obed na mizo, sem so zveselil. A glej, jed mi je tuja. Vprašam, kaj je to? To so olupki včerajšnjega krompirja, pravi, pa tri žlice moke, ki smo jo dobili zadnjič v aprovizaciji, je vmes. Danes bo tako; jutri pa kakor bo! Na te energične besede misem ugovarjal. Mislim sem si, danes je že še, ker so krompirjevi olupki od včeraj, kaj bo pa prihodnje dni... Ženi se je zdelo, da nekaj razmišljam in pravi: ne vem kaj bo; ni kruha, ni mčke, ni zelenave ne sočivja: vse je pošlo. Prepričaj se! Vede me v šrambo. Tam so stali piskrčki, papirne vrečice, nekaj škaflice in na tleh so ležale tri vele repe in dva korena. Videl sem tam peščico mčke, nekoliko soli, peščico suhega sadja in precej veliko vrečo tipovega cvetja. To je naša zaloga! Torej tukaj ni nič, na trgu in v prodajalni nič, aprovizacija

da le malenkost tistega, kar nam gre po zakonih. Zjutraj in zvečer lipov čaj brez sladkorja, opoldan repa, zelje in redkokdaj kosček mesnine, vsak teden enkrat močna jed ali kaša ali ričet, če kaj dobimo. Tako je bilo doslej. Danje nisva govorila; le žena je še dostavila: Vse to je izpričevalo človeške neumnosti! Odsel sem in si mislim: vse je tako lepo urejeno, samo takih »kuharskih bukvic« še ni, ki bi povedale, kako se pripravljamo jedi iz nič. Še te potrebuje, pa bo na svetu tako lepo kakor v našem paradizu. Imamo postavne, karte, aprovizacije in če se zlije cvet modrosti vseh teh ustanov v »kuharske bukvice«, nove, moderne, kaj še potrebujemo več! In naše kuharice bodo morale — molčati. Gospodarji v hiši bodo zopet in — močje — junaki, ki se nas boji ves svet! Nove bukvice bodo prav dobro došle posebnost sedaj, ko prepevajo tudi vožnjo po železnici, ker si delajo požrešni ljudje nepotrebne stroške s tem, da hodijo na kmetje po živila.

— **Kruh v Trstu.** Proti kruhu iz sedanje koruzne zmesi se tržaško prebivalstvo odločno upira in zahteva 10 dkg kruha iz moke, ki bo užitna in 93 gramov koruzne za polento.

— **Delavska deputacija pri graškem namestništvu.** Tudi v Gradcu vedno bolj primanjkuje živil in vrhu tega dobivajo sedaj še jako slab kruh. Vse to razburja delavstvo. Stvari so dozorele tako, da se delavstvo ne more več nasiti toliko, da bi moglo opravljati svoje delo. V sredo zvečer so šli zaupniki k namestništvu, da povedo potrebe kovinarjev ter izpolnjujejo, da se dovoz živil pospeši. Pred namestništvom in na dvorišču se je zbralo tudi več tisoč delavcev. Namestnika ni bilo doma, ker se je odpeljal na Dunaj, da intervenira zaradi prehrane, zakaj že prejšnji dan je bila pri njem deputacija delavcev iz tovarne za vagono, zato je sprejel deputacijo grof Stürkgh, s katerim so zaupniki obravnavali poldrugo uro. Deputacija je pozvala delavstvo potem, ko so bile obravnave dokončane ob polosmih zvečer, da se poda na Frančev trg, kjer bo deputacija podala svoje poročilo. Delavstvo je mirno odkorakalo tja in s Frančevega spomenika sta poročala sodruga Tuller in Lindner o intervenciji. Na poziv zaupnikov se je delavstvo razšlo, toda med njim je bilo nekaj nepoklicanih elementov, ki so že prej skušali kaliti mir, in so pozneje, žal, napravili nekaj izgrede. Grof Stürkgh je naglašal, da razume težek položaj, da pa bo vlada skušala olajšati razmere; tudi je izjavil, da se utegne kruh v najkrajšem času izboljšati.

— **Nadporočnik goljufa, narednik je zaprt.** Pred graškim armadnim divizijskim sodišču je bila te dni zanimiva razprava. Obtožen je bil narednik Kramarič, bosansko hercegovskega pehotnega polka št. 2 in sicer zaradi obrekovanja svojega predstojnika, nadporočnika Blacha, zaradi poizkušenega zaperjevanja tega častnika k goljufiji, zaradi tatvine in zaradi kršitve subordinacije. Narednik in nadporočnik sta službovala v Lebringu. Razprava je bila silno zanimiva, ker je dokazal narednik, da je izvršil vse zločine, ki so jih naprtili njemu, nadporočnik sam Kramarič je v svoji službi opazil, da nadporočnik Blacha ne loči tujega od svojega. Tako je n. pr. Kramarič zapazil, da je bilo predloženih več računov o dobavljenih teleh in da je bila vpisana poraba teh telet, čeprav v kuhinji, moštva niso dobili nikdar nobenega teleta. V menažni knjigi je bilo izkazanih 5000 kron dobička. A naenkrat je bil zapazil Kramarič, da je bila knjiga zaznamovana z novimi številkami in da je bilo izkazanih 50 K primanjkljaja. Dalje je opazil Kramarič, da je bil predložen račun trdke Fitz za zelje v znesku 5900 kron in je bila obenem potrjena poraba zelja. V resnici pa ni trdka Fitz dobavljal nikdar zelja. Zelo čudno se je zdelo Kramariču, tudi to, da je bilo nakupljeno zelje v delikatesni trgovini in za izredno visoko ceno po 1 K 70 v za kilogram. Predloženih je bilo tudi več računov o kupljenem kruhu in sadju, kilogram po K 7-70 in finih salami za moštvo! Kramarič je vsa svoja opazovanja naznanil pri bataljonskem raportu, a je slabo naletel. Nadporočnik Blacha je bil namreč tako predrzen, da je naznanil Kramariča zaradi različnih goljufij in je zasakal vse Kramaričeve obdolžitve tako, kakor da bi bil izvršil narednik sam vse goljufije. Dal ga je zapreti. V zaporu ga je obiskal in ga neprimerno zmerjal in psoval, potegnil je tudi bajonet proti Kramariču. Ko je Kramarič dejal na to, da so te razmere vredne, da bi se o njih razpravljalo v parlamentu, je bil Kramarič naznanjen če zaradi kršitve subordinacije. Sedaj se je pričelo sodnijsko postopanje proti Kramariču, namesto proti nadporočniku. V Lebringu je prišla tudi kontrolna komisija, ki je ugotovila, da je v Lebringu vse v najlepšem redu in da je Kramarič obrekoval nadporočnika. Pri razpravi se je pa vsa zadeva naenkrat zasukala. Nadporočnik Blacha, zaslisan kot priča, je prihajal iz zadrege v zadregu in ko si ni mogel več pomagati, se je odrekel pričevanju. Proti Kramariču pa je bilo sodno postopanje ustavljeno. Kramarič je bil obtožen zaradi besed »to spada pred parlament« na tri tedne garnizijskega zaporu. V preiskovalnem zaporu je bil pa pet mesecev, seveda popolnoma po nedolžnem.

— **Koliko so padli papirji na dunajski borzi.** Na dunajski borzi so padli turški tobačni papirji za 15, papirji turških železnice pa za 36 kron. Kurzi v »kulisi« so padli za 4 do 5 kron. Akoje

rečnih plovnih družb, oboroževalne industrije, pre-mogokopov in tvornice za izdelovanje vagonov so padle za 8 do 12 kron. Poročila z nemških borz in iz Budimpešte občutja niso dvignili. Na borzah računajo z davkom na vojne dobičke, ki se bo pokazal že v bilancah družb za leto 1917.

— **Novi nabori.** V kratkem bodo novi nabori. K prebiranju pridejo rojstni letniki 1894 do 1899.

— **Kako vplivajo nove maksimalne cene za sladkorne izdelke.** Nove maksimalne cene za sladkorne izdelke, ki določajo iste cene za avstrijsko, kakor ogrsko blago te vrste imajo za posledico, da je blago popolnoma izginilo iz trgovskega prometa. Tako je n. pr. ustavila firma Tomasani na Dunaju v zadnjih dneh prodajo kekso in prepečenca in izjavila konsumentom, da je z ozirom na nove maksimalne cene vrnila blago centralam. In tudi iz mnogih drugih trgovin je naenkrat izginilo »ogrsko« blago. Po novi odredbi bi se moralo prodajati pecivo po 9 K kg, dočim je stal dosedaj 30 K. Seveda nas Ogri po teh cenah ne bodo več zalagali s temi izdelki. Za one ogromne zaloge, ki se nahajajo še v trgovinah, seveda ni misliti, da bi romale nazaj na Ogrsko; razpečavale se bodo pač skrivaj po visokih cenah. Keksi in drugo podobno pecivo danes ne smatramo več za luksus, in nam nadomestuje pičle odmerke kruha. In če je nova odredba udeležila to do-broto, da je zmanjšala ceno za tako blago, pa je na drugi strani povzročila, da se prodaja pecivo skrivaj po škandalozno visokih cenah. To je vsekakor dokaz, da se kljub mnogim novim naredbam ni prišlo tako daleč, da bi se odpravilo tudi nedostatek gorja, ki jih spremlja. Nove odredbe in naredbe glede na cene nam pri-nasajo vedno le nove težkoče v prehrani. Te-orija brez praktičnega dela je res nesreča!

Vojna.

Dunaj 8. marca. (Kor. urad.) Uradno se razglasa: Nobenih posebnih dogodkov. — Šef generalnega štaba.

Berlin 8. marca. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Zapadno bojišče: Pri izvidnih stunkih smo ujeli vzhodno Merkema 30 Belgijcev, severovzhodno Festuberta 23 Angležev. Zvečer na raznih mestih fronte artiljerijski ogenj. Pri La Neuville in Berry au Bac so naše napadalne čete ujele večje število Francozov. V ostalem delu fronte obstreljevanje pozicij, zlasti živahno na zapadnem bregu Moze. Na lorenški fronti živahen artiljerijski ogenj. — Z ostalih bojišč nič novega. — Ludendorff.

Berlin 8. marca. Wolffov urad poroča: V noči od 7. do 8. marca so naši letalci z bombami napadli London, Margate in Sherness. Uspeh je bil viden.

Zadnje vesti.

Nadaljevanje vojne z Rusijo?

Amsterdam 8. marca. »Times« poroča iz Petrograda: Vedno jasneje se kaže, da navdušenje za nadaljevanje vojne med revolucionarnimi socialisti in levičarskimi strankami trajno narašča in da je opozicija proti mirovni stranki vedno večja. Vojna stranka nasvetuje, naj se v trenutku, ko se vladni aparat premešča iz Petrograda v Moskvo, usodna mirovna pogodba izkoristi v svrhu nadaljevanja vojne proti Nemčiji. Pomisliti je, da mirovna pogodba ne postane pravomočna, dokler je izvršilni odbor sovjetov ne ratificira. Kongres, ki se dne 12. marca sestane v Moskvi, omogoča ponovno presojo mirovnih pogojev.

Sovjeti in mirovna pogodba.

London 8. marca. Reuterjev urad poroča iz Petrograda: Glavni odbor sovjetov je z veliko večino odobril mirovno pogodbo s centralnimi državami kljub težkim pogojem, ki jih vsebuje pogodba. Odbor je dobil naročilo, naj na moskovskem kongresu glasuje za podpis mirovne pogodbe.

Dogodki v Rusiji.

London 8. marca. Reuterjev urad poroča iz Petrograda: Vrhovni poveljnik maksimalistične armade Kriļenko je podal damisijo vsled nasprotstva v političnem mišljenju s sovjetom ljudskih komisarjev.

Petrograd 8. marca. (Agentura.) Istočasno s sklepom miru so bile vse vojaške operacije ustavljene, izvzemši delovanja letalcev, ki pa je omejeno le na izvidno službo. »Naš Vjek« poroča, da so se Nemci, ko so se umaknili iz Narve, zakopali 12 kilometrov zapadno Narve.

Petrograd 8. marca. (Agentura.) Izprazenje Petrograda se neprenehoma nadaljuje. Vprašanje glede preselitve sovjeta ljudskih komisarjev v Moskvo je končno rešeno. Izvršilni odbor sovjetov ostane v Petrogradu kot vladni organ za glavno mesto. V Moskvi se je najelo za nameščenje državnih uradov več hotelov in privatnih poslopj.

Rusija in Finska.

Stockholm 8. marca. V zmislu mirovne pogodbe, sklenjene med revolucionarno vlado v Petrogradu in Helsingforsu, je Rusija odstopila Finski nekoliko severnega ozemlja, tako da sega Finska sedaj do Lednena morja. Nasprotno pa je Finska odstopila manjše obrežno ozemlje pri dohodu v Petrograd.

Nemški komisar za Baltičsko ozemlje.

Berlin 8. marca. »Lokalanzeiger« poroča, do bo v kratkem imenovan državni komisar za zasedeno ozemlje baltičskih provinc in Livonije z uradnim sedežem v Berlinu. Za mesto državnega komisarja je določen ministerialni ravnatelj grof Heyserlinge.

Mir z Romunijo v znamenju aneksij.

Budapest 8. marca. »Pesti Naplo« poroča iz Bukarešta: Skupno z ogrskim ministrskim predsednikom odide tudi avstrijski ministrski predsednik dr. Seidler v Bukarešto, ker se nameravane korekture mej tičejo tudi avstrijske meje. Naš generalštab hoče zavarovati tudi Bukovino, ker se je pokazalo, da jo je ob sedanji meji težko držati.

Nova romunska vlada.

Berlin 8. marca. Tukajšnjim listom se poroča, da ostane sedanji romunski kabinet le do sklepa miru na svojem mestu. Naslednik Avaresca postane Marghiloman, ki bo iskal zaslonbe pri centralnih državah.

Aprovizacija.

Prodajalci sladkorja se opozarjajo, da se oddaja na vsako izkaznico za sladkor le 3/4 kg sladkorja.

Prodajalci sladkorja se opozarjajo, da jim mora ena četrtina vsega nakazanega sladkorja ostati za nove izkaznice, ter da se jim bo ta četrtina vračunala pri prihodnjem nakazilu sladkorja.

Kavina mešanica se prodaja le do 20. marca ostanek kavine mešanice je napovedati takoj po končani prodaji, ter hkratu predložiti vse kavine izkaznice v mestni posvetovalnici.

Razdeljevanje govejega mesa. V ponedeljek se morajo zgledati pri mestni aprovizaciji stranke z začetnimi črkami A, B, C, D, od 8. do 12. in od 2. do 4. Vsaka stranka mora prinesiti s seboj rdečo in krušno rodbinsko legitimacijo.

Čevlje z lesenimi podplati za posle se bo dobilo na Poljanski cesti št. 13/I v ponedeljek, dne 11. t. m. in v torek, dne 12. t. m. pooldne od 2. do 4. 1 par stane 15 kron; kdor je plačal preje samo 12 kron, mora plačati še 3 krone spodaj v blagajni. Čevlje dobe samo oni, ki so že prijavljeni. Nove priglasbe se bo sprejemalo od srede naprej. Vsak naj prinese s seboj potrdilo od gospodarja, kjer služi.

Prodaja kislega zelja. Mestna aprovizacija bo prodajala pri Jakopiču na Mirju na izkaznice za krompir kislo zelje. Rodbine bodo prejele za vsako osebo 2 kg zelja. Kilogram stane 1 K 50 vin. Razpisujemo razdelitev in sicer pridejo na vrsto: IX. okraj: V ponedeljek, 11. t. m. pooldne od 8. do 9. št. 1 do 150, od 9. do 10. št. 151 do 300, od 10. do pol 11. št. 301 do konca. VII. okraj: V ponedeljek, dne 11. t. m. pooldne od 2. do 3. št. 1 do 150, od 3. do 4. št. 151 do 300, od 4. do 5. št. 301 do konca.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Kdor zna misliti, ve, da mora biti vsak delavec član socialno demokratične stranke.

Zareden delavec ne bo odlašal, temveč takoj sporčil svoj pristop v stranko z dopisnico. Napiše naj natančno: svoje ime, stan in bivališče in odpošlje na naslov: Josip Petejan, Ljubljana, Učiteljska tiskarna.

Bodočnost gre delavstvu, če bo močno, zato vsi v organizacije!

Vabilo

na redni

občni zbor Splošnega kreditnega društva

reg. zadr. z omejenim poroštvom v Ljubljani ki bo

v združnih prostorih, Franca Jožefa c. št. 5, 24. marca 1918 ob pol 11. dop.

DNEVNI RED:

1. Poročilo upravnega sveta.
2. Predložitev letnega zaključka in bilance za 1. 1917.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Razdelitev prebitka za 1. 1917 in podelitev absolutorija upravnemu svetu.
5. Volitev uprav. sveta v zmislu pravil § 14.
6. Volitev nadzorstva v zmislu pravil § 30.
7. Čitanje revizijskega poročila.
8. Predlogi in nasveti.

Občni zbor sklepa veljavno, če je zastopan najmanj deseti del kapitala vplačanega v združnih deležih in steer z nadpolovično večino glasov; pri enakosti glasov odloči predsednik.

Upravni svet.

— Delniška glavica —
K 10.000.000.

Sprejema vloge na knji-
žice in tekoči račun proti
ugodnemu obrestovanju.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

— V LJUBLJANI. —

— Poslovnica c. kr. avstrijske razredne loterije. —

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici (t. č. v Ljubljani) in Celju.

Rezervni fond i okroglo
K 1.500.000.

Kupuje in prodaja vse vrste
vrednostnih papirjev, financira
erarične dobave in dovoljuje
— aprovizacijske kredite —